

Mall för upphandling av behandling av källsorterat matavfall

Version 2018-08-21

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid
Anvisningar	1-2
Mallförslag	1-21
Fördjupningstexter	1-5

LÄSANVISNINGAR

Detta dokument består av dessa läsanvisningar, mall för upphandling av behandling av källsorterat matavfall samt en fördjupningstext med mer information om utvärdering och exempel på utvärderingskriterier.

Mallen är avsedd att vara ett stöd för framtagande av upphandlingsdokument för behandling av källsorterat matavfall. De generella utgångspunkterna för mallen är att beställaren levererar det källsorterade matavfallet till behandlingsanläggningen, att matavfallet sedan behandlas i en biogasanläggning, att växtnäringen i matavfallet återvinns samt att biogas som produceras uppgraderas till fordonsgas. Underlaget kan anpassas utifrån de behov som finns så att relevanta tjänster efterfrågas. Exempelvis kan transport av avfallet till behandlingsanläggningen inkluderas i upphandlingsdokumentet om det föreligger ett sådant behov.

Mallen är baserad på

- drygt 10 förfrågningsunderlag som inhämtats från beställare (kommuner/kommunala bolag) som genomfört upphandlingar under de senaste åren,
- underlag avseende krav på behandlingstjänst, utvärderingsgrunder och erfarenheter från senast genomförd upphandling från cirka 30 beställare (kommuner/kommunala bolag)
- synpunkter från en referensgrupp bestående av representanter från kommuner, kommunala bolag och behandlingsanläggningar

Texten har sedan anpassats med avseende på begrepp och ordval för att utgöra en del i denna vägledning.

Inför varje enskild upphandling bör beställaren först internt komma fram till vilka behov som finns och hur behandlingstjänsten därmed bör utformas för att täcka dessa. I detta skede bör således beställaren söka svaret på ett antal grundläggande frågor enligt nedan:

- Egenskaper hos det avfall som ska tas om hand
- Vilken typ av transportfordon som kommer att användas för att leverera avfallet
- Under vilka tidsperioder avfall kommer att behöva levereras, till exempel aktuella timmar på dygnet, veckodagar och om leverans ska kunna ske under hela året
- Till vilken plats eller vilka alternativa platser avfallet kommer att kunna levereras
- Från vilken tidpunkt anbudsgivaren har ansvaret för avfallet
- Om anbud ska omfatta hela alternativt endast en del av uppdraget, till exempel en del av den totala volymen. I det senare fallet ska det i upphandlingsdokumentet anges för vilka delvolymmer och kombinationer som anbud kan lämnas.

För att sedan ta fram ett så bra upphandlingsdokument som möjligt rekommenderas att göra en marknadsanalys, det vill säga identifiera behandlingsanläggningar i regionen samt besöka dem och diskutera relevanta praktiska aspekter som bör uppmärksammas. Sådana frågor kan vara enligt nedan:

- Total behandlingskapacitet
- Hur mycket avfall som kan tas emot per dag
- Vilka avfallsslag som får behandlas i anläggningen (till exempel trädgårdsavfall, kattsand, kaffesump etc)
- Vilka insamlingspåsar som accepteras (exempelvis har vissa anläggningar svårt att hantera plastpåsar)
- Vilka kvalitetskrav som ställs på matavfall till anläggningen samt hur avfallet hanteras om det inte godkänns (inklusive uppgift om eventuell merkostnad för alternativ behandling)
- Anläggningens avsättning av biogas och biogödsel (Om inte biogasanläggning finns inom rimligt område gäller istället avsättning av kompostjord)
- Beredskapsläge vid driftstopp, till exempel om det finns avtal med närliggande anläggning avseende behandling av matavfallet. Om inte, vilken annan behandling tillämpas? Vissa anläggningar har långt avstånd till närmaste biogasanläggning, då kan det vara acceptabelt att kompostera eller förbränna matavfallet istället.

I samband med marknadsanalysen får beställaren också reda på fördelningen av etablerade respektive nystartade behandlingsanläggningar i regionen vilket kan vara bra att känna till inför upprättandet av upphandlingsdokumentet.

Ett smidigt sätt att säkerställa att samtliga krav i ett upphandlingsdokument uppfylls är att så långt det är möjligt använda sig av ett anbudsformulär som anbudsgivaren ska fylla i. På så sätt får anbudsgivaren styrka att kraven uppfylls och därmed behöver inte vissa dokument lämnas in.

Denna mall fokuserar på Krav på tjänsten (kapitel 5). I tillämpliga fall hänvisas till andra mallar som Avfall Sverige tagit fram; *Mall för upphandling av avfallshämtning* och *Vägledning för upphandling av avfallsbehandlingstjänster*. Det gäller framförallt Administrativa villkor (kapitel 2), Krav på anbudsgivaren (kapitel 3) samt bilagor.

Avfall Sverige, version 2018-08-20

UPPHANDLING AV

Behandling och slutligt omhändertagande av källsorterat matavfall

Upphandlingsdokument ÅÅÅÅ-MM-DD

Sista anbudsdag ÅÅÅÅ-MM-DD

Svart normal text = förslag till text. Ta med det som passar i aktuell upphandling.

Blå normal text = byt ut mot aktuell uppgift

Röd kursiv text = råd och anvisningar. Tas bort när upphandlingsdokumentet färdigställs.

Diarienummer XX

Beställarens logotyp i sidhuvudet

1.	ALLMÄN ORIENTERING	4
1.1.	Beställare	4
1.2.	Beställarens kontaktperson	4
1.3.	Uppdragets omfattning	4
1.3.1.	Uppdragets omfattning	4
1.3.2.	Uppdragets längd, avtalstid	4
1.3.3.	Avgränsningar	4
1.4.	Insamling och leverans av matavfall	5
1.4.1.	Insamlingssystem	5
1.4.2.	Mängder	6
1.4.3.	Matavfallets innehåll	6
2.	ADMINISTRATIVA VILLKOR	7
2.1.	Upphandlingsförfarande	7
2.2.	Upphandlingsdokumentets omfattning	7
2.3.	Kompletterande upplysningar	7
2.4.	Anbudsgivning	7
2.5.	Anbudets innehåll	7
2.6.	Anbudsöppning	7
3.	KRAV PÅ ANBUDSGIVAREN	8
3.1.	Skatter, avgifter, brott m.m.	8
3.2.	Ekonomisk ställning	8
3.3.	Teknisk och yrkesmässig kapacitet	8
3.4.	Kvalitets- och miljöledningssystem	8
4.	PRÖVNING AV ANBUDSGIVARE OCH ANBUD	9
4.1.	Allmänt	9
4.2.	Kvalificering av anbudsgivare	9
4.3.	Prövning och utvärdering av anbud	9
4.4.	Antagande av anbud – tilldelning av kontrakt	10
4.5.	Avtal - upphandlingskontrakt	10
5.	KRAV PÅ TJÄNSTEN - KRAVSPECIFIKATION	12
5.1.	Allmänna krav	12
5.2.	Äganderätt	12
5.3.	Leverans och mottagning av matavfall	12
5.3.1.	Leverans	12
5.3.2.	Mottagning	12
5.4.	Kvalitet och miljö	13
5.5.	Behandlingskrav	13
5.6.	Beredskap	14
5.7.	Kvalitetssäkring	14
5.7.1.	Leverans av matavfall som inte kan godkännas	14
5.8.	Uppföljning och rapporter	15
5.8.1.	Statistik	15
5.8.2.	Avvikelse	15
5.8.3.	Övrigt	15
6.	LEVERANSVILLKOR - AVTALSVILLKOR	16

Beställarens logotyp i sidhuvudet

6.1. Ekonomiska villkor	16
6.1.1. Leverantörsersättning	16
6.1.2. Indexreglering	16
6.1.3. Ersättningsform	17
6.1.4. Faktureringsvillkor	17
6.1.5. Betalningsvillkor	17
6.2. Övriga villkor.....	17
6.2.1. Avtalstid.....	17
6.2.2. Möten.....	17
6.2.3. Kontaktperson under avtalstiden.....	17
6.2.4. Tillstånd och ansvar.....	17
6.2.5. Viten	18
6.2.6. Överlåtelse av avtalet.....	18
6.2.7. Beställarens rätt av häva avtalet.....	18
6.2.8. Leverantörens rätt att häva avtalet.....	19
6.2.9. Tvist.....	19
6.2.10. Force majeure.....	19
6.3. Ändringar och tillägg.....	19
6.3.1. Mängd matavfall.....	20
7. BILAGOR	21

1. ALLMÄN ORIENTERING

1.1. Beställare

Beställare är:

Kommun

Nämnd

I vissa fall är det ett kommunalt bolag som svarar för upphandlingen. Ange då bolagets namn i stället för nämnd.

1.2. Beställarens kontaktperson

Beställarens kontaktperson under anbudstiden är

Namn

Förvaltning

E-post

Kontaktpersonen bör vara väl insatt i sakområdet och vara tillgänglig under hela anbudstiden. Om man använder vissa elektroniska upphandlingssystem utelämnar man uppgift om kontaktperson helt.

1.3. Uppdragets omfattning

1.3.1. Uppdragets omfattning

Upphandlingen avser slutligt omhändertagande av källsorterat matavfall genom mottagning och behandling i en biogasanläggning. Uppdraget omfattar **transport, mellanlagring, förbehandling, rötning samt avsättning av produkterna biogödsel och biogas.**

Avfallsmängden beräknas år 20XX uppgå till cirka XXXX ton för att år 20XX uppgå till cirka XXXX ton.

Här ska ni ange vad som ingår i uppdragets omfattning. Det är vanligt att exkludera transporter från uppdraget då det oftast finns fler transportörer att upphandla än behandlingsanläggningar. Det är viktigt att ni tar bort de delar som inte ingår i uppdraget!

Om ni har stora mängder matavfall kan ni tillåta att anbud lämnas på delar av den totala mängden. Det bör då tydligt definieras vad de respektive delmängderna avser (till exempel hälften av den totala mängden, det avfall som uppkommer i en av de upphandlande kommunerna etc). Delmängderna bör också separeras tydligt i upphandlingsförfarandet så att de utvärderas oberoende av varandra.

Att lämna anbud på delar av mängden kan försvåra upphandlingen, då beställaren kanske måste gå ut med ny förfrågan på resterande mängd.

1.3.2. Uppdragets längd, avtalstid

Uppdraget omfattar tiden från åååå-mm-dd till åååå-mm-dd med möjlighet till förlängning i XX månader, se avsnitt 6.2.1.

En vanlig avtalstid är 3 år med möjlighet till förlängning 1 år.

1.3.3. Avgränsningar

Transport av matavfall till behandlingsanläggning ingår inte i denna upphandling. Det brännbara avfallet behandlas idag hos AB och omfattas inte av denna upphandling.

Beställarens logotyp i sidhuvudet

Vanligtvis undantas transporten från upphandlingen. Om transport istället ingår tas denna mening bort.

1.4. Insamling och leverans av matavfall

1.4.1. Insamlingssystem

Beställaren svarar för insamling av källsorterat matavfall från privathushåll, storkök, restauranger och andra livsmedelshanterande verksamheter i NN kommun.

Här fyller ni på med information om insamlingssystem, fordon, insamlingsfrekvens etc. Beskriv gärna hur kvalitetssäkring under insamlingsarbetet bedrivs samt hur spårbarheten för matavfallet säkerställs vid t.ex. omlastning. Sådan information är mycket viktig för biogasanläggningar som omfattas av ett certifieringssystem. Beskriv hur leverans kommer att ske till anläggningen (direkt i sopbil eller via omlastning) alternativt om avfallet ska hämtas vid en utpekad plats. Klargör också om eventuellt pumpbart avfall levereras med slambil. Det är också bra om ni kan beskriva hur stora mängder som förväntas komma in till anläggningen per dag samt hur avfallets mängd varierar över året. Dessutom redovisas med fördel aktuellt resultat från plockanalyser enligt Avfall Sveriges manual 2017:31, "Manual för plockanalys av hushållens mat- och restavfall" om sådana har genomförts.

Om insamlingssystemet är under utbyggnad ska utbyggnadstakten beskrivas och i vilken fas ni befinner er i.

Här kan ni ange vilka kategorier inom Animaliska Biproduktförordningen som kan bli aktuella. Här gäller främst matavfall från butiker som är kategori 3. För mer information om ABP-förordningen se <https://www.avfallsverige.se/avfallshantering/avfallsbehandling/biologisk-atervinning/abp-lagstiftning/>

Matavfall från:	Insamlingspåse	Typ av kärl	Annat insamlingssystem	Insamlingsfrekvens
Villahushåll				
Flerbostadshus				
Verksamheter				
Förpackat matavfall				

Beställarens logotyp i sidhuvudet

1.4.2. Mängder

I tabellen nedan redovisas insamlad mängd källsorterat matavfall avseende de senaste åren samt en uppskattning av framtida mängder.

Årtal	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Matavfall (fast) [ton/år]						
Pumpbart matavfall [ton/år]						
Förpackat matavfall [ton/år]						

Notera att alla anläggningar inte har möjlighet att ta emot förpackat matavfall.

1.4.3. Matavfallets innehåll

Det källsorterade matavfallet är lättnedbrytbart organiskt hushållsavfall och har sitt ursprung i hushållsavfall och därmed jämförligt avfall. Sorteringsanvisningar för hushållsabbonnenter återfinns i bilaga X:

Syftet att ha med sorteringsanvisningar är att uppmärksamma anläggningen på vad för slags avfall som i dagsläget accepteras i matavfallet i er kommun. Vissa avfallsslag såsom blomjord, park- och trädgårdsavfall, kattsand etc är inte lämpliga i alla biogasanläggningar men har tidigare varit godkända i/som substrat till komposteringsanläggningar. Om dessa avfallsslag förekommer i avfallet begränsas eventuellt antalet anbud.

2. ADMINISTRATIVA VILLKOR

För exempel på formulering av administrativa villkor se Rapport 2017:20 "Mall för upphandling av avfallshämtning" (kapitel 2) eller så kallade upphandlingsföreskrifter i Vägledning för upphandling av avfallsbehandlingstjänster (bilaga 9).

Exempel på rubriker framgår nedan:

- 2.1. Upphandlingsförfarande**
- 2.2. Upphandlingsdokumentets omfattning**
- 2.3. Kompletterande upplysningar**
- 2.4. Anbudsgivning**
- 2.5. Anbudets innehåll**
- 2.6. Anbudsöppning**

3. KRAV PÅ ANBUDSGIVAREN

För tillämpliga krav se Rapport 2017:20 "Mall för upphandling av avfallshämtning" (kapitel 3).

Följande rubriker kan användas:

3.1. Skatter, avgifter, brott m.m.

3.2. Ekonomisk ställning

3.3. Teknisk och yrkesmässig kapacitet

För upphandling av källsorterat matavfall gäller särskilt:

Nya anläggningar etableras relativt frekvent och möjligheten för avsättning av källsorterat matavfall förändras därmed över tiden. Beställaren rekommenderas därför att göra en analys av marknaden i den aktuella regionen innan kraven på teknisk och yrkesmässig kapacitet definieras. Därefter tillämpas ett av de tre alternativen som redovisas i bilaga 1, avsnitt 2 i Rapport 2011:25 "Vägledning för upphandling av avfallsbehandlingstjänster".

Alternativ 1 bör tillämpas då det i den aktuella regionen finns en väl utvecklad marknad avseende behandlingstjänster med ett antal etablerade och välrenommerade anbudsgivare som redan i utgångsläget disponerar nödvändig kapacitet.

Alternativ 2 bör tillämpas i det fall anbud får baseras på att anbudsgivare har kontrakterade underleverantörer för del av eller hela behandlingstjänsten.

Alternativ 3 bör tillämpas i det fall anbud får lämnas av företag som erbjuder en nyetablerad behandlingstjänst.

Förslagsvis tillämpas begreppet "behandlingstjänst" istället för "uppdrag" då kraven på anbudsgivarens referenser definieras. I detta sammanhang bör beställaren också reflektera över huruvida flera delägarkommuner som utnyttjar samma behandlingstjänst får räknas som olika uppdragsgivare och därmed också som olika referenser.

Anbudsgivaren behöver inte nödvändigtvis bifoga en kopia av det aktuella tillståndet. Det kan räcka med att bekräfta i ett anbudsformulär att gällande tillstånd finns.

3.4. Kvalitets- och miljöledningssystem

För generella krav avseende kvalitets- och miljöledningssystem, se Rapport 2017:20 "Mall för upphandling av avfallshämtning".

För upphandling av källsorterat matavfall gäller särskilt:

Beställaren bör särskilt betona att det ska finnas rutiner för kvalitetssäkring av biogödsel från behandlingen.

4. PRÖVNING AV ANBUDSGIVARE OCH ANBUD

4.1. Allmänt

Prövning av anbud görs i två steg, dels genom kvalificering av anbudsgivare och dels genom utvärdering av anbud.

Observera möjligheten att begränsa kontrollen som beskrivs i 4 kap. 12 § LOU. Vid öppet förfarande får beställaren välja att först utvärdera anbuderna innan den kontrollerar anbudsgivarens lämplighet och om denne uppfyller kraven.

*Om referenser ska användas vid kvalificering **eller** utvärdering måste man beskriva hur de ska användas. Mer information om detta finns i Rapport 2017:20 "Mall för upphandling av avfallshämtning" (kapitel 4).*

4.2. Kvalificering av anbudsgivare

Vid kvalificeringen görs en kontroll av anbudsgivarens lämplighet och om kraven på anbudsgivaren uppfylls.

Beställaren kommer att granska de redovisningar anbudsgivaren har lämnat om sig och sin verksamhet samt de uppgifter som framkommit vid kontroll enligt avsnitt 3.1-3.4.

För att bli kvalificerad gäller att

- anbudet ska innehålla begärda och kompletta uppgifter enligt avsnitt 3.1-3.4.
- anbudsgivaren ska uppfylla sina skyldigheter enligt avsnitt 3.1.
- anbudsgivaren ska ha tillräcklig ekonomisk förmåga enligt avsnitt 3.2.
- anbudsgivaren ska ha teknisk och yrkesmässig kapacitet som efterfrågas enligt avsnitt 3.3.
- anbudsgivaren ska tillämpa kvalitetssäkrings- och miljöledningsarbete i sin verksamhet enligt avsnitt 3.4.
- anbudet inte får innehålla förbehåll.

Mer information finns i fördjupningstexten "Anbudsprövning" i Rapport 2017:20 "Mall för upphandling av avfallshämtning".

4.3. Prövning och utvärdering av anbud

Beställaren kommer att pröva om kraven på tjänsten uppfylls genom att granska anbuderna. Anbuderna kommer sedan att värderas utifrån redovisningar och anbudspris.

För att kunna tilldela kontrakt gör beställaren en utvärdering av anbuderna.

Ett anbud utvärderas endast om anbudsgivaren har blivit kvalificerad.

Anbuderna utvärderas på följande sätt:

Pris per ton för mottagning och biologisk behandling enligt anbud. Samtliga kostnader ska vara inräknade i anbudspriset.

Till priset kommer en fraktkostnad att läggas till. Fraktkostnaden är x,xx kr/ton och km. Pris och behandlingsanläggningens belägenhetsort lämnas i anbudsformuläret X "Priser och avstånd".

Beställarens logotyp i sidhuvudet

Beskriv så tydligt som möjligt på vilket sätt anbudet utvärderas. Byt ut texten ovan så att den passar er upphandling. Det finns många olika utvärderingsmodeller.

Mer om utvärdering och exempel på utvärderingskriterier finns i Fördjupningstexten sist i detta dokument.

4.4. Antagande av anbud – tilldelning av kontrakt

Det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för beställaren, med hänsyn taget till bästa förhållandet mellan pris och kvalitet enligt tilldelningskriterierna, kommer att tilldelas kontrakt.

Formellt beslut om tilldelning fattas av XXXX. Planerat datum för beslut är åååå-mm-dd eller senast i månad. Underrättelse om beslutet kommer att innehålla skälen för beslutet och den period under vilken avtal inte får ingås (avtalsspärr).

Bästa förhållandet mellan pris och kvalitet motsvarar det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet enligt 2008 års LOU. I stället för att välja det anbud som har det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet kan beställaren välja det anbud som har lägsta pris eller utifrån bedömning av kostnad. Vid lägsta pris gör man ingen annan värdering av anbudet än att titta på den totala anbudssumman för varje anbud. Om man ställer tydliga och långtgående krav är detta ett alternativ som gör utvärderingen enklare. Samtidigt missar man möjligheten att få tjänsten utförd med lite högre kvalitet än vad minimikraven anger, men sannolikt till en högre kostnad. Vid utvärdering enligt grunden kostnad får den upphandlande myndigheten beakta så kallade livscykelkostnader.

Om transporter inte ingår i upphandlingen bör anbudspriset i utvärderingen justeras med hänsyn till transportkostnader till behandlingsanläggning från en specifik plats som anges i upphandlingsdokumentet.

Ange eventuellt vem som beslutar och när beslut kan förväntas. Tilldelningsbeslutet ska skickas till samtliga anbudsgivare så snart det är praktiskt möjligt. Om beslut tas i nämnd eller styrelse kan det vara lämpligt med omedelbar justering av protokollet. Då kan korrekta handlingar, t.ex. protokollsutdrag, skickas ut direkt efter beslutet. I beslutet ska avtalsspärrrens (se punkt 4.5.) längd anges med datum i enlighet med kraven i 20 kap. 1 § LOU.

4.5. Avtal - upphandlingskontrakt

Bindande avtal med antagen anbudsgivare kommer att slutas genom skriftligt upphandlingskontrakt undertecknat av båda parter tidigast tio dagar efter det att tilldelningsbeslutet har skickats ut elektroniskt till samtliga anbudsgivare. Tilldelningsbeslutet innebär inte att ett civilrättsligt bindande avtal uppkommer, utan detta förutsätter att avtalssparterna undertecknar avtalet och att eventuella villkor för ikraftträdande i avtalet är uppfyllda.

Koncept till upphandlingskontrakt finns bilagd, se bilaga X.

Exempel på upphandlingskontrakt finns i Rapport 2017:20 "Mall för upphandling av avfallshämtning" (bilaga) eller avtalsförlaga i Rapport 2011:25 "Vägledning för upphandling av avfallsbehandlingstjänster" (bilaga 6).

Beställarens logotyp i sidhuvudet

Avtal får inte tecknas innan den s.k. avtalsspärren har löpt ut. Spärren gäller i minst tio dagar om tilldelningsbeslutet skickas ut elektroniskt (t.ex. med e-post). Om det meddelas på annat sätt (t.ex. med traditionellt brev), eller både elektroniskt och på annat sätt, gäller avtalsspärren i minst 15 dagar. Denna ger andra anbudsgivare än den som vunnit möjlighet att granska upphandlingen och begära en överprövning om något fel upptäcks. Avtalsspärren räknas från och med dagen efter att meddelandet om tilldelningsbeslut har skickats. Om en leverantör begär överprövning innan den gällande avtalsspärren löpt ut, börjar en förlängd avtalsspärr att gälla automatiskt. Den förlängda avtalsspärren gäller under målets handläggning i förvaltningsrätten och upphör att gälla tio dagar efter att de avgjort målet. När ett upphandlingskontrakt är tecknat av båda parter är upphandlingen avslutad. Efter den tidpunkten kan förvaltningsrätten inte längre pröva en ansökan om överprövning av upphandlingen och en anbudsgivare som anser sig ha lidit skada kan endast föra talan om skadestånd mot den upphandlande myndigheten vid tingsrätt. Talan ska väckas inom ett år från den tidpunkt då upphandlingskontrakt slöts.

5. KRAV PÅ TJÄNSTEN - KRAVSPECIFIKATION

5.1. Allmänna krav

Vid uppdragets start ska alla krav under kapitel 5 vara uppfyllda eller kunna uppfyllas.

Samtliga krav som specificeras nedan ska ingå i uppdraget och utföras inom ramen för ersättningar enligt [å-prislistan](#), om inte annat anges.

Anbudsgivaren är skyldig att underkasta sig den kontroll samt följa de direktiv som beställaren anger. Beställaren har rätt att ta in externa företag för att utföra kontroll av anbudsgivaren utifrån de krav som ställs i upphandlingsdokumentet och avtalet.

5.2. Äganderätt

Beställaren äger allt avfall som samlas in. Äganderätten för det separat insamlade matavfallet övergår till anbudsgivaren när avfallet vägs in på behandlingsanläggningen eller på mottagningsanläggning.

5.3. Leverans och mottagning av matavfall

5.3.1. Leverans

För leverans av matavfall tillämpas alternativ 1 eller 2 nedan.

Alternativ 1

Beställaren levererar källsorterat matavfall till anbudsgivarens behandlingsanläggning. Efter avlastning övergår ansvaret för det källsorterade matavfallet till anbudsgivaren.

Genom tillämpning av alternativ 1 kan utvärdering av transportkostnaden (kr/ton och km) göras för att korrigera för beställarens transportkostnader till en behandlingsanläggning som ligger längre bort.

Alternativ 2

Anbudsgivaren ansvarar för hämtning av källsorterat matavfall från **XXXX** och för transport till behandlingsanläggning. Beställaren ansvarar för omlastning från sopbil till container och mellanlagrar avfallet på **XXXX**. Anbudsgivaren ska hålla med för ändamålet lämpliga containrar, dels för mellanlagring på **XXXX** och dels för transport till behandlingsanläggningen. Borttransporten ska ske med sådan regelbundenhet att ingen sanitär olägenhet uppkommer. Beställaren ska godkänna containrar som ska användas för uppdraget. Alla transportkostnader ska omfattas av anbudet.

Alternativ 2 tillämpas i det fall beställaren har tillgång till yta för mellanlagring, men vill inkludera transporten i upphandlingen. Tydliga krav bör ställas avseende hämtning som säkerställer borttransport även vid driftstopp eller andra störningar. Kraven kan eventuellt förenas med viten. Det bör också tydliggöras vid vilken tidpunkt ansvaret för matavfallet övergår från beställaren till anbudsgivaren.

5.3.2. Mottagning

Levererat matavfall ska vägas vid ankomst.

Leverans av det källsorterade matavfallet kommer att ske kontinuerligt under avtalstiden.

Man kan ställa krav på att mottagning ska vara tillgänglig under specificerade tider, maximal väntetid etc. Det kan till exempel uttryckas enligt följande:

Beställarens logotyp i sidhuvudet

Mottagning av källsorterat matavfall ska kunna ske måndag till fredag mellan kl 07.00 – 17.00, även helgdagar. Beställaren ska beredas tillträde till anläggningen för avlastning av matavfall även utanför normala öppettider vid enstaka tillfällen om behov skulle uppstå.

Anbudsgivaren kan själv avgöra om avlastning utanför normala öppettider ska ske med egen personal närvarande eller om beställaren ges tillträde med nyckel. Priset kan komma att bli högre beroende på hur dessa krav utformas. Krav på gemensam kvalitetskontroll kan försvåras vid dygnet-runt-leverans.

5.4. Kvalitet och miljö

Anbudsgivaren ska ha rutiner för att minimera störningar till omgivning när det gäller yttre miljö. Rutinerna ska omfatta hur till exempel utsläpp av metan, så kallade metangasslip, minimeras, men även annan påverkan på omgivning genom till exempel störande lukt. Anbudsgivaren ska kontinuerligt mäta sina metanutsläpp och delta i Avfall Sveriges system för frivilligt åtagande avseende inventering av metanläckage eller motsvarande system¹. Systemgränserna för mätningar för metanslip är från mottagning, förbehandling, biogasanläggning samt lagring av biogödsel på anläggningen.

5.5. Behandlingskrav

Växtnäringen i det källsorterade matavfallet ska återvinnas på åkermark, **eller annan produktiv mark**. Växtnäringen i rötresten (till exempel biogödsel eller slam från reningsverk) ska vara kvalitetssäkrad enligt Certifierad Återvinning² (SPCR 120) eller REVAQ³, eller kunna visa att motsvarande kvalitetssäkring uppfylls på annat sätt. Om anläggningen är nyetablerad ska dess rötrest vara kvalitetssäkrad enligt ovan senast **två** år efter avtalsskrivning.

Det tar normalt cirka ett år för anläggningen att erhålla certifikat för kvalitetssäkrad biogödsel. Av den anledningen föreslås att biogödseln ska vara certifierad senast två år efter avtalsskrivning. I den marknadsanalys ni har genomfört inför denna upphandling (se Läsanvisningar) har ni fått uppfattning om hur biogödseln avsätts idag, det vill säga om det finns åkermark inom regionen. Detta kan ligga till grund för hur kravet ovan avseende avsättning av biogödsel formuleras.

Biogas som produceras på anbudsgivarens biogasanläggning ska till minst **75 %** uppgraderas till fordonsgas.

Här kan ni med fördel ändra värdet 75 % om ni tycker den är för hög eller låg. Anledningen till att värdet inte är angivet till 100 % är att det ibland inträffar driftsstopp/problem på anläggningar som medför att fackling är ett kortsiktigt alternativ till fordonsgasproduktion. Alternativt att gasen används till intern drift. Ett flertal systemstudier visar att biogas som fordonsbränsle är miljömässigt att föredra framför annan användning.

---

¹ Avfall Sverige införde 2007 ett frivilligt åtagande för biogas- och uppgraderingsanläggningar där de förbinder sig till att systematiskt arbeta med att kartlägga och minska sina utsläpp av metan. Mer info finns på <https://www.avfallsverige.se/avfallshantering/avfallsbehandling/biologisk-atervinning/frivilligt-atagande/>

² Läs mer om Certifierad Återvinning på Avfall Sveriges hemsida: <https://www.avfallsverige.se/kunskapsbanken/certifierad-atervinning/certifieringsregler/>

³ Läs mer om REVAQ på svenskt vattens hemsida: <http://www.svenskvatten.se/Vattentjanster/Avlopp-och-Miljo/REVAQ/>

Beställarens logotyp i sidhuvudet

5.6. Beredskap

Vid planerade och/eller akuta driftstopp ska anbudsgivaren i första hand ha en beredskap för mottagning av materialet på egen eller annan godkänd anläggning som har motsvarande behandling av källsorterat matavfall. Matavfallet ska då behandlas till samma pris.

Här bör ni analysera vilken tillgänglig kapacitet som finns i regionen. Om det inte finns andra biogasanläggningar inom rimligt avstånd som kan behandla det aktuella matavfallet vid driftstopp (alternativt om den kontrakterade anläggningen tillfälligt saknar kapacitet) kan det tillåtas att matavfallet komposteras eller förbränns.

5.7. Kvalitetssäkring

Beställaren kommer kontinuerligt att okulärt besiktiga insamlat avfall enligt egna kvalitetssäkringsrutiner för att säkerhetsställa att sorteringsanvisningarna efterföljs. Beställaren accepterar att anbudsgivaren ställer krav enligt certifieringssystem SPCR 120, REVAQ eller motsvarande typ av kvalitetssäkring.

Beställaren ansvarar för matavfallets kvalitet fram till godkänd mottagning vid anbudsgivarens behandlingsanläggning.

Matavfallet kvalitetssäkras av anbudsgivaren på ett sådant sätt att matavfallet inte orsakar problem i behandlingen samt att biogödseln kan användas på åkermark **eller annan produktiv mark**. Matavfall som inte uppfyller uppsatta kvalitetskrav ska dokumenteras och rapporteras till beställaren, se avsnitt 5.7.1.

För att åstadkomma en överlämning av materialet i största samförstånd kring kvalitetsparametrar kan levererat matavfall med fördel besiktigas gemensamt (beställare/beställarens transportör och anbudsgivare) vid mottagning på anläggning. Detta kan dock innebära ett högre pris för beställaren men innebär ändå en stor fördel då diskussioner kring omklassade lass undviks. Omklassade lass kan med fördel fotograferas för att undvika diskussioner kring detta. Det är dock viktigt att beställare och anbudsgivare kommer överens om accepterad nivå för felsorterat material.

Tänk på att ställa ovanstående krav vid upphandling av en eventuell transportör/entreprenör som samlar in och transporterar matavfallet till anbudsgivarens anläggning.

5.7.1. Leverans av matavfall som inte kan godkännas

Välj ett av alternativen 1 och 2 nedan.

Alternativ 1

I det fall en leverans inte kan godkännas för mottagning ska anbudsgivaren lämna skälig förklaring därtill. Anbudsgivaren kan komma att erbjudas att omhänderta matavfallet, enligt gällande regler och lagar, alternativt returneras matavfallet till beställaren.

Särskild avvikelserapport ska lämnas till beställaren avseende leverans som inte kan godkännas. Se kapitel 5.8.2 för avvikelserapportens innehåll.

Alternativ 2

Om det inkomna källsorterade matavfallet inte kan behandlas biologiskt på grund av dålig kvalitet ombesörjer anbudsgivaren omlastning och transport till godkänd förbränningsanläggning **utan/mot en** extra kostnad.

Beställarens logotyp i sidhuvudet

Särskild avvikelserapport ska lämnas till beställaren avseende leverans som inte kan godkännas. Se kapitel 5.8.2 för avvikelserapportens innehåll.

5.8. Uppföljning och rapporter

5.8.1. Statistik

Statistik på mängden behandlat matavfall ska skickas till beställaren minst [varje månad](#). Övrig statistik, se krav nedan, ska skickas till beställaren [varje kvartal \(31/3, 30/6, 30/9, 31/12\)](#). En årssammanställning av statistiken nedan ska vara beställaren tillhanda senast [15 februari året efter det år som sammanställningen avser](#).

Redovisningen ska omfatta:

- Mottagen mängd källsorterat matavfall från beställaren
- Producerad energi från totalt behandlat avfall
- Total mängd producerad fordonsgas, varav andel som uppfyller Hållbarhetskriterier
- Mängd biogödsel samt hur den använts
- Mängd rejekt från behandlingen
- Resultat från mätningar av metanslip

5.8.2. Avvikelser

Avvikelser som skriftligen ska rapporteras till beställaren:

- De driftstopp och åtgärder som föranleder annan behandling av matavfallet
- Vid leverans som inte uppfyller överenskommen kvalitet. Vid oren fraktion meddelas beställaren omgående om [felets art, leveransens vikt, fordonets registreringsnummer, datum, klockslag och vart den har tranposterats för behandling](#).

5.8.3. Övrigt

Forskning och utveckling samt förnyade lagkrav inom avfallsområdet kan komma att leda till förändringar. Parterna ska löpande informera varandra om förändringar i lagstiftning och beslut som kan antas påverka uppdraget.

6. LEVERANSVILLKOR - AVTALSVILLKOR

6.1. Ekonomiska villkor

6.1.1. Leverantörsersättning

För leverantörens åtaganden får denne ersättning i enlighet med kravspecifikationen för entreprenaden och avtalade å-priser, med beaktande av indexreglering enligt avsnitt 6.1.2.

6.1.2. Indexreglering

Avtalade ersättningar ska, om inte annat överenskommits, regleras enligt följande index:

- [Kodnamn+Textnamn för aktuell serie](#)

*Det finns inget index som direkt speglar kostnaderna för mottagning och biologisk behandling av källsorterat matavfall. Man kan använda PPI, Producentprisindex, som mäter prisutvecklingen för av svenska företag producerade varor och beräknas genom sammanslagning av hemmamarknadsprisindex (HMPI) och exportprisindex (EXPI).
Kan kombineras med transportindex, till exempel T08SÅ14, om transport ingår i som del i upphandlingen*

Indexförändringen avser att motsvara leverantörens ungefärliga kostnadsförändring beräknad som en procentsats i relation till ursprunglig ersättning.

Prisförändringen beräknas som ett procenttal med en decimal. Förändringen bestäms genom att skillnaden mellan indextal vid avläsningsmånaden och basmånaden ställs i relation till index vid basmånaden. Uppställt som en formel är beräkningen:
(Indextal vid avläsningsmånad-Indextal vid basmånad) / Indextal vid basmånad

Följande förutsättningar ska tillämpas:

Första prisrevideringsdatum	åååå-mm-dd (datum från vilket nytt pris ska gälla)
Intervall för prisrevidering	X månader
Basmånad	Månad och år (<i>vanligtvis anbuds månaden</i>)
Första avläsningsmånad	Månad plus år

Med intervall menas antalet månader som går mellan varje prisändring. Ändras priset två gånger per år är intervallen 6 månader. Intervall börjar med första prisrevideringsdatum.

Det åligger leverantören att redovisa underlag för indexförändringar.

Tiden mellan basmånad och första avläsningsmånad har vanligtvis inte samma längd som intervall utan beror på när anbuden ska lämnas och uppdraget påbörjas.

Hur ofta avstämning ska göras bestämmer beställaren. Avstämningsperiodens längd kan vara t.ex. en, tre, sex eller tolv månader. Om beställaren väljer en lång avstämningsperiod är det troligt att leverantören kommer att kompensera sig för osäkerheten vid anbudsgivningen. Regleringen brukar träda i kraft två eller tre månader efter avstämningsperiodens slut.

Hur ofta indexreglering ska göras bestämmer beställaren. Längden på intervallen för detta kan vara t.ex. en, tre, sex eller tolv månader. Om beställaren väljer ett långt intervall är det troligt att entreprenören kommer att kompensera sig för osäkerheten vid anbudsgivningen.

Beställarens logotyp i sidhuvudet

6.1.3. Ersättningsform

Ersättningen till leverantören betalas ut månadsvis i efterskott mot faktura till beställaren. Samtliga hämtningar och uppdrag som utförts under månaden ska skriftligt redovisas tillsammans med fakturan. Redovisningen ska lämnas i ett för beställaren läsbart och tydligt format.

6.1.4. Faktureringsvillkor

Faktura ska ställas till:

Beställarens namn

Beställarens adress

Eventuell referensperson eller referensnummer

Om beställaren önskar få e-faktura, ange då i vilket format fakturan ska levereras.

6.1.5. Betalningsvillkor

Betalningsvillkor är 30 dagar efter fakturans ankomst och leveransen är utförd och godkänd. Faktura med ofullständiga eller felaktiga uppgifter skickas tillbaka till anbudsgivaren för rättelse. Ny förfallodag räknas från den dag fakturan återkommit i rättat skick. Expeditions-, fakturerings- eller orderavgifter godkänns inte. Dröjsmålsränta enligt svensk räntelagstiftning accepteras.

6.2. Övriga villkor

6.2.1. Avtalstid

Avtalstiden är X år med möjlighet till upp till X års förlängning på beställarens begäran.

Eventuell förlängning meddelas senast sex månader innan avtalet upphör.

För lämplig avtalstid, se avsnitt 1.3.2.

Man kan välja att skriva in förlängningen som en "passiv förlängning" d.v.s. att avtalet förlängs automatiskt med exempelvis ett år om inte beställaren skriftligt meddelat annat. Skriv då också hur många sådana förlängningar som maximalt är möjligt.

6.2.2. Möten

Uppföljningsmöten och kontraktsmöten ska hållas i den omfattning som uppdraget kräver. Parterna är skyldiga att delta i sådana möten. Sammankallande kan vara såväl beställaren som anbudsgivaren. Minsta mötesfrekvens är två gånger per år.

6.2.3. Kontaktperson under avtalstiden

Beställarens kontaktperson under avtalstiden är

Namn

Funktion

Förvaltning/organisation

E-post

Telefon

Mobil

Postadress

Den person som är beställarens kontaktperson ska ha visst ansvar för verksamheten. Ange den person som innehar en sådan tjänst för tillfället.

6.2.4. Tillstånd och ansvar

Leverantören och dennes personal ska under avtalstiden utföra uppdraget i enlighet med de lagar, regler och anvisningar som vid varje tidpunkt gäller för all hantering som ingår uppdraget.

Beställarens logotyp i sidhuvudet

Leverantören är ansvarig för att eventuell underleverantör uppfyller samma krav.

6.2.5. Viten

Att använda sig av kvalitetsavdrag, viten (avtalsviten) och bonus under avtalstiden är en metodik för uppföljning. Kvalitetsavdrag och viten är till för att avskräcka och bonus till för att uppmuntra och stimulera entreprenören att göra mer än vad som förväntas. Om viten och bonus ska användas i speciella situationer måste användningen och beloppen beskrivas i upphandlingsdokumentet. Beställaren måste vara seriös i sitt förhållningssätt till viten och bonus och vara noga med att följa upp och tillämpa dem i praktiken.

Kvalitetsavdrag och viten kan tas ut direkt av beställaren och ska användas i enlighet med Upphandlingsdokumentets bestämmelser. Beställaren måste kunna påvisa uteblivna åtaganden eller felaktigt utförda tjänster. Sanktionerna ska kunna hänföras till tjänsten och beloppen stå i rimlig proportion till det uteblivna åtagandet.

Bonus är beställarens önskemål om åtgärder som inte är obligatoriska. Leverantören kan t.ex. få en bonus om fordonen håller en högre miljöklass än vad beställaren krävt eller om bränsleförbrukningen minskar mer än förväntat under avtalstiden.

6.2.6. Överlåtelse av avtalet

Avtalet får inte överlåtas av någon av parterna utan den andra partens skriftliga medgivande.

6.2.7. Beställarens rätt att häva avtalet

Beställaren har rätt att med omedelbar verkan häva avtalet helt eller delvis om:

- leverantören i väsentligt hänseende inte utför sina åtaganden enligt avtalet och rättelse inte sker utan dröjsmål efter skriftlig erinran
- leverantören försätts i konkurs, likvidation, tvångsförvaltning, ackord eller tills vidare inställt sina betalningar eller fått näringsförbud
- leverantören har blivit föremål för ansökan om konkurs, likvidation tvångsförvaltning, ackord eller annat förfarande
- leverantören har dömts för brott avseende yrkesutövning enligt lagakraftvunnen dom
- leverantören gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen och beställaren kan påvisa detta
- leverantören underlåter att utföra verksamheten i enlighet med gällande lagstiftning
- leverantören inte fullgjort sina betalningsskyldigheter avseende skatter och socialförsäkringsavgifter
- leverantören två år efter kontraktsskrivandet med beställaren inte uppfyllt kraven för en certifiering av biogödseln enligt certifieringssystem SPCR 120 (och inte heller uppfyller annan motsvarande kvalitetssäkring)
- Kontraktet har varit föremål för en ändring som inte är tillåten enligt 17 kap 9-14 §§ LOU.
- Leverantören vid tidpunkten för beslutet att tilldela kontraktet befann sig i någon av de situationer som avses i 13 kap. 1 § LOU och borde ha uteslutits från upphandlingen enligt den bestämmelsen.
- Europeiska unionens domstol i ett förfarande enligt artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) finner att Sverige, genom att låta den upphandlande myndigheten ingå kontraktet eller ramavtalet, allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt fördraget avseende Europeiska unionen, EUF-fördraget eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG.

Beställarens logotyp i sidhuvudet

6.2.8. Leverantörens rätt att häva avtalet

Leverantören har rätt att häva avtalet då beställaren underlåter att fullgöra sina betalnings-skyldigheter i rätt tid, eller sina åtaganden i övrigt och rättelse inte sker utan dröjsmål efter skriftlig erinran. Försummelse ska vara av väsentlig betydelse.

6.2.9. Tvist

Tvist ska i första hand lösas genom förhandling mellan parterna. I andra hand ska tvist avgöras av svensk domstol på beställarens hemort och med tillämpning av svensk rätt.

6.2.10. Force majeure

Part är befriad från att fullgöra åtagande enligt avtalet om sådant utförande hindras eller oskäligt betungas till följd av händelse som är utanför parternas kontroll såsom exempelvis krig, mobilisering, myndighetsbeslut, laglig arbetskonflikt som någon av parterna inte kunnat påverka samt vid naturkatastrof, brand, explosion, rekvisition eller andra extrema yttre omständigheter som påverkar möjligheten att hämta avfall.

Till händelse utanför leverantörens kontroll ska inte inräknas strejk, blockad, lockout eller annan arbetskonflikt som beror av att leverantören inte följer på marknaden gängse tillämpade regler, principer och tillämpliga kollektivavtal.

Part är skyldig att omgående underrätta andra parten när händelse av ovan nämnt slag inträffar. Leverantören är skyldig att genast utföra aktuellt åtagande så fort händelse av ovan nämnt slag upphör. I uppdraget ingår att ställa personal och andra resurser till förfogande för kommunens krishantering i de fall avfallshantering berörs.

Om händelse av ovan nämnda slag inträffar och om hindret eller den oskäligt betungande effekten kan antas varaktigt bestå, äger vardera parten rätt att säga upp avtalet till upphörande med iakttagande av sex (6) månaders uppsägningstid.

Om visst åtagande av leverantören, på grund av omständigheter som avses ovan inte utförs är leverantören inte berättigad till någon ersättning enligt avtalet för åtagandet.

6.3. Ändringar och tillägg

Smärre ändringar och tillägg till avtalet kan göras efter förhandling mellan behöriga företrädare för parterna. Förhandling kan begäras av båda parter om förutsättningarna för det tecknade avtalet förändras. Överenskommelse i sådant hänseende ska träffas skriftligen. Om överenskommelse inte kommer till stånd har endera parten rätt att säga upp avtalet. Uppsägningen ska vara skriftlig och avtalet upphör tidigast 12 månader efter uppsägningen.

Leverantören är i övrigt skyldig att acceptera sådan ändring i uppdraget enligt avtalet som följer av lagstiftning eller av kommunala beslut. Vid ändring som beror på kommunalt beslut, och som inte faller inom toleransramen enligt ovan, inträffar skyldigheten för leverantören sex månader efter det att denne delgivits beslutet, om parterna inte enats om annan tidsfrist.

Det är viktigt att beskriva kända förändringar så tydligt som möjligt redan i upphandlingsdokumentet och redovisa uppgifter och uppskattade mängder i Å-prislistan. Huvudregeln är att ett avtal inte får ändras väsentligt utan att det genomförs en ny upphandling, jfr 17 kap. 8 § LOU. Ändringen är av mindre värde om värdet av ändringen understiger både tröskelvärdet och 10 procent av kontraktets värde före ändringen (varor och tjänster). Det finns ändringar som alltid anses vara väsentliga och därmed otillåtna. Läs mer i fördjupningstexten ”Allmän information om offentlig upphandling - Väsentliga ändringar” i Rapport 2017:20 Mall för upphandling av avfallshämtning”

Beställarens logotyp i sidhuvudet

6.3.1. Mängd matavfall

Mängden källsorterat matavfall (se kapitel 1.4.2) kan komma att ändras på grund av olika omständigheter som rör takten på införandet och/eller utökandet av insamlingsystemet i kommunen. Vid förändringar ska beställaren kontakta anbudsgivaren för diskussion kring detta.

7. BILAGOR

Avfallsföreskrifter för **kommunnamn** kommun

Avfallsplan för **kommunnamn** kommun

Formulär ”Kvalificering”

Förteckning över utförda uppdrag

Referenser **Ange hur de ska användas**

Å-prislista inkl. mängdförteckning **Ange verkliga (uppmätta) eller uppskattade mängder. Den bör vara i Excel-format för att man lättare ska kunna beräkna anbudssummor.**

Upphandlingskontrakt

Sorteringsanvisningar för hushållsabonenter

Exempel på bilagor att inspireras av finns i bilagor till rapport 2017:20 ”Mall för upphandling av avfallshämtning”.

Fördjupningstext

Mer om utvärdering av anbud och exempel på utvärderingskriterier

Utvärdering av anbud

Det finns två alternativa grunder för att tilldela kontrakt:

1. Det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet
2. Det anbud som innehåller lägst pris.

Vid utvärdering av det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska den upphandlande myndigheten ta hänsyn till olika kriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet som pris, genomförandetid, miljöegenskaper, driftkostnader, kostnadseffektivitet, tekniska egenskaper etc.

Vid upphandling är det viktigt med avvägning mellan krav i den tekniska specifikationen av föremålet för kontraktet, dvs. varan eller tjänsten, och utvärderingen. Ska det formuleras som minimikrav (s.k. skallkrav) eller poängsätts och viktas i utvärderingen? I båda fallen handlar det om egenskaper hos föremålet för kontraktet, egenskaper som antingen utgör ett minimikrav eller som utgör underlag för att identifiera det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

Det kan finnas anledning för beställare att fundera över om kriterier som används i utvärderingen istället bör utgöra minimikrav.

Skälet till att upphandlande myndigheter ibland formulerar krav som utvärderingskriterier kan till exempel vara:

- Det finns osäkerhet kring hur många anbudsgivare som kan leverera varor/tjänster som uppfyller kravet och man vill inte begränsa konkurrensen.
- Kostnaden för att uppfylla kravet är okänt och man vill väga kravuppfyllelse mot merkostnad i utvärderingen.
- Det råder osäkerhet om varan/tjänsten kan levereras med angivet krav inom erforderlig tid.

Om man däremot vet att många aktörer på marknaden kan leverera varan/tjänsten med detta krav uppfyllt, kostnaden är känd och merkostnaden enligt upphandlande myndighet är värd den nytta man får samt nödvändig utrustning finns tillgänglig på marknaden bör man överväga att istället sätta nivån som ett minimikrav vid upphandlingen och specificera det i förfrågningsunderlaget.

Grundprincipen bör rimligtvis vara att beskriva uppdraget och de tekniska kraven så detaljerat som möjligt i kraven på tjänsten och inte ta dessa frågor i anbudsutvärderingen.

Mer information om utvärdering finns i *Avfall Sveriges rapport U2009:21 Utvärderingsmodeller vid upphandling*. I kapitel 7.6 i *Vägledning för upphandling av avfallsbehandlingstjänster* finns också mer information om anbudsutvärdering samt i kapitel 7.4 finns information om krav på behandlingstjänster.

Exempel på utvärderingskriterier

Nedan följer exempel på kriterier som kan vara tillämpliga för utvärdering av behandling av källsorterat matavfall:

- Återföring av biogödsel till åkermark.
- Användning av biogasen till fordonsbränsle ges högre betyg än annan användning av gasen.
- Rejektmängder: Hur stor del rejekt som uppstår i produktion i förhållande till inkommet material. Större rejektmängder ges ett sämre betyg (eller mer påslag beroende på hur modellen är utformad).
- Alternativ behandling vid driftstopp: Om anbudsgivaren endast kan erbjuda förbränning som alternativ behandling vid driftstopp läggs ett påslag på X kr/ton på det justerade anbudspriset.
- Transportkostnader till behandlingsanläggning: För att ta hänsyn till beställarens transportkostnader kan en viss summa läggas till för varje ton och kilometer (enkel resa från omlastningsplatsen till behandlingsanläggningen) till det angivna behandlingspriset. Summan ska spegla beräknade, faktiska kostnader för transporten.
- Mottagning under året: Anbud som är baserat på att matavfall tas emot under hela året ges högre kvalitetsbetyg än anbud som är baserat på att kommunen själv får ordna med mellanlagring under ett visst antal månader.
- Omlastningsstation: Anbud som är baserat på att kommunen kan leverera avfallet direkt från insamlingsfordonen till behandlingsanläggning eller till omlastningsstation som anbudsgivaren tillhandahåller ges ett högre kvalitetsbetyg än anbud som är baserat på att kommunen måste ordna med omlastning vid omlastningsstation som drivs i kommunens egen regi eller enligt separat upphandlingskontrakt.

Faktorerna syftar till att justera det anbudspris som ligger till grund för utvärderingen, inte det angivna pris per ton som anbudsgivaren får betalt enligt kontrakt. Det är viktigt att modellen presenteras på ett överskådligt sätt i förfrågningsunderlaget så att anbudsgivaren lätt kan räkna ut vad det justerade anbudspriset blir i deras fall och optimera sitt anbud därefter.

Nedan följer utvärderingsmodeller som några beställare har använt sig av i tidigare upphandlingar.

Exempel 1

Observera att i denna upphandling ingår att anbudsgivaren ska ha mottagning av källsorterat matavfall inom en radie av 70 km "fågelvågen" räknat från stadens mitt. Anbudsgivare med behandlingsanläggningar utanför detta område svarar själv för etablering och samtliga kostnader för omlastning och mottagning av matavfallet. I behandlingsuppdraget ingår transporten av det insamlade materialet mellan mottagningsanläggning och behandlingsanläggning.

- Utvärdering sker utifrån pris, men med hänsyn till kriterierna nedan. Det biologiskt behandlade lättnedbrytbara avfallets slutprodukter ska i huvudsak användas till fordonsgas och gödningsmedel. Återföring av biogasen som fordonsbränsle inom X kommun ska prioriteras. I anbudet ska redovisas andel som återvinns till biogas som fordonsbränsle i X kommun.

Biogas som återvinns genom användning som:

- Fordonsbränsle ges +50 kr/ton i utvärderingsmodellen
- Fordonsbränsle med avsättning inom X kommun ges +100 kr/ton i utvärderingsmodellen.

På motsvarande sätt ska biogödselns användning som gödselmedel på produktiv mark prioriteras. Biogödsel som återvinns genom användning som:

- Del i deponitäckning ges +0 kr/ton i utvärderingsmodellen
- Gödningsmedel i konventionellt jordbruk eller skogsbruk ges +18 kr/ton i utvärderingsmodellen.
- Certifierat gödningsmedel i jordbruk ges +30 kr/ton i utvärderingsmodellen.

Beräkningen görs enligt nedan:

Jämförelsetal = (anbudets utvärderingspris/ton) + (130-Anbudets verkliga tillägg i kr/ton), där 130 är anbudsgivares maximala tillägg i kr/ton för slutprodukternas användning vid utvärderingen.

Exempel på utvärdering:

Anbudsgivare 1

Lämnat pris/ton matavfall är **430 kr/ton**.

Biogas

100% producerad mängd biogas går till fordonsbränsle med avsättning inom X vilket ger +100 kr/ton i tillägg för slutanvändning i utvärderingsmodellen.

Biogödsel

40% av producerad mängd biogödsel går som gödningsmedel i konventionellt jordbruk och ger +18 kr/ton i tillägg för slutanvändning i utvärderingsmodellen.

60% av producerad mängd biogödsel går som del i deponitäckning och ger +0 kr/ton i tillägg för slutanvändning i utvärderingsmodellen.

Anbud 1 har jämförelsetal = $420 + (130 - (100 + (0,4 * 18 + 0,6 * 0))) = 442,8$

Anbudsgivare 2

lämnar i pris/ton matavfall är 450 kr/ton.

Biogas

100% producerad mängd biogas går till fordonsbränsle med avsättning inom X vilket ger +100 kr/ton i utvärderingsmodellen.

Biogödsel

100% producerad mängd biogödsel går som certifierat gödningsmedel i jordbruk och ger +30 kr/ton i utvärderingsmodellen.

Anbud 2 har jämförelsetal = $450 + (130 - (100 + 30)) = 450$

Slutsats: Anbud 1 har lägst jämförelsetal och vinner upphandlingen

Exempel 2

I denna upphandling ingår inte transport till behandlingsanläggning. Denna metod används för att ta hänsyn till beställarens transportkostnader till behandlingsanläggning. Man justerar det anbudspris som ligger till grund för utvärderingen, inte det angivna pris per ton som anbudsgivaren får betalt enligt kontrakt.

- Utvärdering av pris kommer att göras efter totalt pris.
Beräkning av totalt pris kommer att göras genom att behandlingspris för en leverans (behandlingspris * 30 ton) adderas med kostnaden för tänkt transport till behandlingsanläggningen (60 kr/km*avståndet till behandlingsanläggning).
Totalt pris = Behandlingspris [kr/ton]*30 [ton] + 60[kr/km] * Avstånd [km].
Anbudsgivare med lägsta totalpris är vinnande anbud.

Exempel 3

- Vid utvärdering vägs ett kvalitetskriterium mot priset. Tilläggsalen baseras på:
  - hur stor del rejekt som uppstår i produktion i förhållande till inkommet material enligt följande:
    - < 5 % rejekt tilläggstal 0,
    - 5,1- 10 % rejekt tilläggstal 25,
    - 10,1- 15 % rejekt tilläggstal 100,
    - 15,1 - 30 % rejekt tilläggstal 200.
  - hur stor mängd biogas som går till uppgradering till fordonsbränsle enligt följande:
    - 95- 100 % av gasen uppgraderas tilläggstal 0,
    - 90 – 94,9 % av gasen uppgraderas tilläggstal 25,
    - 80 - 89,9 % av gasen uppgraderas tilläggstal 100,
    - 60 - 79,9 % av gasen uppgraderas tilläggstal 200.
  - behandlingsmetod för material från enskilda leveranser med kvalitet > 5 % icke biologiskt material enligt följande:
    - Biogas och näringsämnen produceras med material som har mer än 15,1 % icke biologiskt material tilläggstal 0,

Biogas och näringsämnen produceras med material som har 10,1-15 % icke biologiskt material tilläggstal 50,
Biogas och näringsämnen produceras med material som har upp till 10 % icke biologiskt material tilläggstal 100.

-till anbudet läggs ett tilläggstal på 1,20 per tonkm som pålägg för transportkostnad från X till behandlingsanläggningen (tur och retur).